

REKS IN MILA, ZGODBA O DVEH ŽIVALIH, KI JE PRERASLA V DRUŠTVO ZA IZVAJANJE IZOBRAŽEVANJ ZA OTROKE IN ODRASLE / Lara Prijatelj, dijakinja, mlada raziskovalka in prostovoljka / Gimnazija Vič Ljubljana

V osnovnošolskem obdobju sem se pri pouku občasno srečala s temami, kot so varovanje okolja, ohranjanje naravnih bogastev našega planeta in alternativni viri energije. Več o trajnostnem razvoju sem se naučila pri raziskovalnem delu, ko sem sodelovala na srečanjih Mladi raziskovalci in njihovi mentorji. Vendar v šoli nisem izvedela ničesar o položaju živali v svetu ljudi. Šele zadnji dve leti sem pridobila nekaj znanja o živalih, ki jih redimo za hrano, in o živalih, na katerih se izvajajo poskusi za razvoj zdravstva in kozmetike. Najbližje so nam sicer hišne živali, zato bi bilo še kako dobrodošlo znanje o pravilni skrbi zanje.

Vključila sem se v društvo, ki medgeneracijsko povezuje ljudi, ki jim ni vseeno za okolje in živali. Z izvajanjem delavnic za otroke, občane, učitelje in šolske skupine člani društva posredujejo znanje o potrebah živali, o njihovem naravnem vedenju in ravnanju, ki ga morajo poznati odgovorni skrbniki. Na terenu, pri stikih z lastniki živali, sem opazila, da večina meni, da zelo dobro pozna potrebe živali, četudi se o tem niso izobraževali. Žal je resnica drugačna, zato v prispevku predstavljam delo prostovoljcev in najbolj pomembne stvari, ki bi jih morali poznati skrbniki hišnih živali. Menim, da bi bilo treba tovrstno znanje vključiti v redni šolski sistem.

O veličini naroda in o njegovi moralni razvitosti lahko sodimo po tem, kakšen je njegov odnos do živali. (Mahatma Gandhi)

V Društvu za varovanje okolja in pomoč živalim v stiski Reks in Mila smo se zbrali prostovoljci, ki nam ni vseeno za sedanjost in prihodnost našega planeta. V majhnem društvu se trudimo delati velike korake. Zbrali smo se skupaj v želji ohranjati naše naravno okolje, zmanjševati ogljični odtis in spreminjati slabe razmere za živali v družbi. Nekateri člani so prostovoljci že veliko let. Sodelujemo s šolami, vrtci in Knjižnico Medvode, kjer izvajamo delavnice o trajnostnem razvoju in živalovarstvu. V društvu se držimo načela: **Misli globalno – deluj lokalno.**

Prostovoljci iz Društva Reks in Mila delujemo na terenu, z živalmi iz socialno šibkih okolij, s takimi, ki so prepuščene same sebi in ne živijo v varnem domu.

Veliko ljudi na žalost dojema mačke kot lovilke miši in pse kot čuvaje hiše na pogosto (pre)kratkih verigah. Lastniki psov ne sprehajajo redno, kot je potrebno, imajo jih za opozarjanje (lajanje) na prišleke.

Poleg tega prostovoljci iz društva opozarjamo na nepravilno ravnanje z živalmi in na možne načine izboljšanja njihovega življenja. Zelo si želimo, da bi tudi država temu področju namenila več pozornosti. Začeti bi bilo treba s sistematičnim izobraževanjem otrok. Trudimo se, da bi se tudi Zakon o zaščiti živali v Sloveniji zaostрил po vzoru dobrih praks iz Avstrije, Velike Britanije in s Škotske.

Opažamo preveč zapuščenih, prostoživečih živali, predvsem mačk, ki so jih nekoč lastniki zavrgli in se sedaj nekontrolirano razmnožujejo. Te (od lastnikov zapuščene) živali postanejo skrb občine in zavetišča, v katerega pa jih žal ne morejo neomejeno nameščati. Predvsem v času, ko mačke skotijo mladiče, se zavetišča napolnijo do zadnjega koticčka. Zapuščene živali tako umirajo zaradi pomanjkanja hrane, glist, bolh, drugih hudih smrtno nalezljivih bolezni in nepazljivih voznikov avtomobilov. Vsak teden se srečamo tudi s psi, ki prosto tekajo v neposredni bližini glavne ceste, ki vodi na Gorenjsko, in tudi po drugih nevarnih območjih. Skrbniki živali samo pravijo, da jim je žival pobegnila, zato menimo, da bi morali nekateri skrbniki bolj poskrbeti za varnost svojih živali. V Zakonu o zaščiti živali in v Pravilniku o zaščiti hišnih živali je jasno napisano, da mora skrbnik priskrbeti vsaj dva obroka dnevno za odrasle živali, štiri obroke dnevno za

Slika 2: Društvo za varovanje okolja in pomoč živalim v stiski Reks in Mila

mladiče in vodo ves čas, da je treba živalim zagotoviti varnost, da jih ne treba ob boleznih in poškodbi peljati k veterinarju, da živali ne smejo trpeti. V omenjenem zakonu in pravilniku je poudarjena tudi skrb za preprečevanje neželenih legel mladičev, saj predvsem za mačke skoraj ne moreš najti novih domov. Skrbniki so sicer kazensko odgovorni za svoje živali.

Slika 1: Živalim omogočimo kar največ naravnega vedenja

Slika 3: Mala Mila, hranjena z dudo.

Slika 4: Reksu smo izboljšali bivalni prostor.

V starih kulturah se je z živalmi ravnalo bolj spoštljivo, danes pa na živali prepogosto gledamo kot na potrošno blago. Ne trpijo le zavržene, zapuščene domače živali, ampak tudi testne in

rejne. Te so zaradi nehumanih razmer pogosto mučene in zanemarjene. V klavnicah sploh ni humanih razmer. Večina krav, prašičev in perutnine iz industrijske reje nikoli ni videla sončne

svetlobe. Živinoreja spada med največje onesnaževalce našega planeta. Poleg tega prevelika količina mesa ni dobra za naše zdravje. Rejne živali so pogosto hranjene z nezdravo hrano, ki vsebuje dodatke za hitrejšo rast. Sledljivost iz uvoza ni vedno dobra. V nevarnosti so tudi divje živali. Zaradi gradnje cest, objektov, kot so trgovski centri, se krčijo naravni habitati divjih živali, te tako nimajo prostora za bivanje, odmaknjene od ljudi. Ogrožene so še zaradi hrupa v gozdovih, pretiranega nabiralništva, lova, tudi turističnega. Zaradi vse večjega onesnaževanja okolja in človekovega nepremišljenega kopičenja odpadkov so mnoge vodne živali žrtev plastičnih odpadkov. Vanje se zapletejo ali jih pojedjo in poginejo. Mikroplastika že zahaja v našo prehransko verigo, česar se ljudje niti ne zavedajo. Onesnaževanje morja in taljenje ledenikov zaradi globalnega segrevanja, umiranje avstralskega Velikega koralnega grebena in druge (tihe in glasne) katastrofe so res močni opozorilni znaki naši generaciji.

Slika 7: Delavnice za otroke v Knjižnici Medvode potekajo vsak prvi četrtek v mesecu.

Srce človeka lahko sodimo po njegovem ravnanju z živalmi. (Immanuel Kant)

Zgodbi o dveh živalih sta dali ime društvu, ki ga predstavljam v prispevku. Mala muca Mila je s sestrico Mojčiko ostala sama, ko je bila stara le nekaj tednov. Njuno mamico je povozil avto. Imeli sta srečo v nesreči. Po spletu dogodkov sta namreč prišli k srčni gospe Jolandi, ki ju je skrbno hranila na nekaj ur s posebnim mačjim mlekom za mladiče, poskrbela za toploto in

Slika 8: Ustvarjanje zatočišč za živali

Slika 9: Zatočišče za mačke

vse ostalo. Danes sta Mila in Mojčika zdravi mucii, ki skupaj živita pri družini na Brodu.

Pes Reks je bil zelo prijazen star senior, ovčar mešanec, najdenec. Čudovit, vesel in pozitiven pes. Njegove življenjske razmere so bile zelo slabe, a skrbnica mu ni mogla nuditi kaj več. V svojem zadnjem obdobju življenja se je srečal s prostovoljko iz našega društva. Povezala se je z ljudmi, ki so mu bili pripravljeni pomagati. Vinko iz Radencev je prišel v Ljubljano in mu zgradil prelepo novo uto. Vsak dan, šest mesecev, smo ga redno sprehajali in mu zagotavljali hrano, primerno njegovi starosti in zdravstveni kondiciji.

Prostovoljke v društvu smo zelo aktivne in delavne. Največ pozornosti

in časa posvetimo načrtovanju in izvajanju delavnic za otroke, odrasle in starejše občane. Prostovoljke učiteljice in študentke mesečno izvedemo vsaj dve delavnici. V Knjižnici Medvode se redno srečujemo vsak prvi četrtek v mesecu. Pripravljamo tudi predavanja za učitelje in občane.

Na medgeneracijskih srečanjih se pogovarjamo o odgovornem skrbništvu in ustvarjamo na različne teme, ki so povezane z letnimi časi, okoljem in živalmi. V zimskem obdobju smo spoznavali pravo hrano za ptice, žita za vodne živali, obogateno hrano za pse in mačke, ki živijo zunaj. Pozimi je hrano treba prilagoditi. Vodo je treba večkrat menjati. Zaradi mraza smo se odločili za izdelavo ptičjih hišk in mačjih bivališč iz škatel in lesa. V letošnji zimi smo postavili okrog 20 hišk

za živali. Slednjim smo redno prinašali hrano ter skrbeli za higieno bivališča in skodelic za hrano.

Zavedamo se, da se odgovor, kako izboljšati življenjske razmere za živali, skriva v čim boljšem znanju vseh ljudi. V ta namen smo prostovoljke iz društva izdelale zloženko *Kuža in muca sta postala naš družinski član* in *Povabimo ježke na naš vrt*. Za zloženko so svoje ilustracije prispevali učenci Osnovne šole Trnovo, finančna sredstva soročno društvo za varovanje živali Lajka, besedilo pa naša učiteljica Mojca. Zloženko otroke, starše in ostale skrbnike informirata o pravilnem ravnanju z mački in psi. V eni izmed njih smo predstavile tudi ravnanje z ježi, sicer pogostimi obiskovalci naših domov, saj so postali ogrožena živalska vrsta.

Slika 10: Prostovoljka Nika seznanja otroke s potrebami psa.

Slika 11: V društvu smo pripravili zloženko o pravilnem ravnanju z mačko in psom.

Vsak od nas lahko malo pripomore k temu, da ježem ohranimo življenjski prostor. Pozidava vseh zelenic, vedno manj zaraščene trave, premalo grmovja in preveč betona – vse to je za ježe smrtna obsodba.

Na delavnicah se srečamo tudi s hišnimi živalmi. Naša pogosta gostja je izšolana vodnica psov, ki potrebe psa in ravnanje z njim predstavi otrokom. Otroci so nad psom navdušeni, ob njem se veselijo, umirijo in hkrati učijo, kako pravilno ravnati z živalmi.

Spomladi se v nekaterih krajih po Sloveniji izvaja projekt »Pomagajmo žabicam čez cesto«. Priključite se mu lahko vsi. Na svojem popotovanju te dvoživke prečkajo eno ali več cest, ki so zanje pogosto usodne. Pozive skupin, ki pomagajo žabam varno čez ceste, najdete na facebook strani in drugod na spletu. Lahko pa akcijo organizirate tudi sami in s tem pomagajte ohranjati biodiverzitetu v našem okolju.

Po različnih lokacijah vsak dan nahranimo okrog 80 mačk in nekaj starejših psov, ki živijo brez lastnikov oziroma jih lastniki ne hranijo ustrezno. Pomagamo ostarelim in socialno šibkejšim lastnikom. Trudimo se informirati ljudi o skrbi za njihove mačke in pse, kar je sploh velik izziv. Živalim priskrbimo **hrano za vsak dan**. Iskreno veseli in hvaležni smo vsake donacije kakovostne hrane za mačke in pse.

Vse živali, za katere skrbimo, **odpeljemo na veterinarske preglede**. V primeru bolezni, poškodb ali potrebne operacije živali odpeljemo na varno, nastanimo in poskrbimo za okrevanje. Vsakodnevno jim nudimo zdravila, dokler ne ozdravijo. Poskrbimo, da se živali vsake štiri mesece znebijo glist, vsak mesec bolh, da so sterilizirane in kastrirane. Zelo priporočljivo je cepljenje mačk in psov. Ko pride bolezen, je včasih prepozno. Stroške v veliki meri plačamo sami. Mnogo prostoživečih mačk s poškodbo zaradi srečanja z avtomobilom, tudi zaradi metkov iz zračne puške, smo oskrbeli pri veterinarju, pozdravili in posvojili. Brez prostovoljcev, ki so nudili vsakodnevno

skrbno domačo nego, ne bi imele možnosti za preživetje.

KAJ PA MAČKE IN PSI, KI JIH IMAMO DOMA?

Odgovorni lastniki dobro poznajo vedne svoje mačke. Vsaka sprememba v obnašanju ali fizičnem stanju je vredna pozornosti. Zavračanje hrane, vode, bruhanje, driska, slinjenje, cmokanje z usti, zgrbljen položaj hrbta, trzanje hrbta, vnete oči, oteženo dihanje, šepanje ali rane so resni vzroki za takojšen obisk vašega izbranega veterinarja. Ne čakajte. Če mačka ne je, lahko že po nekaj dneh pride do dodatnih hujših zdravstvenih zapletov. Če mačka po zdravljenju bruha, prosite za injekcijsko terapijo. Mačke znake bolezni pogosto dolgo skrivajo. Naloga skrbnega lastnika je, da svojo žival dobro pozna in pravi čas opazi spremembo. Za nujne primere pokličite dežurnega veterinarja ali Veterinarsko fakulteto v Ljubljani, ki je odprta vse dni v letu in 24 ur na dan. Pravilnik o zaščiti hišnih živali določa, da morajo skrbniki obiskati veterinarja, če je žival bolna. Če opazimo, da tega ne storijo, jih lahko naznamo pristojni inšpekcijski službi.

ZAKAJ POSVOJITI ŽIVAL ALI ŠE BOLJE DVE ŽIVALI IZ ISTEGA LEGLA ALI DVE KOMPATIBILNI ŽIVALI?

Pogovori o domačih živalih povežejo družino, da najde čas zase in za dom, v katerem zaradi družbe živalskih prijateljev nikoli ne zavladajo dolgčas. Živali pozitivno vplivajo na fizično in psihično počutje skrbnikov. Mačka je družabno bitje. Močno se lahko poveže z ljudmi različnih starosti, z drugimi mačkami in psi. Prav tako je s psi, kunci, pticami ... Nobena žival ne želi biti sama. Tempo življenja je hiter, veliko smo odsotni od doma, zato je ob posvojitvi mačke smiselno razmišljati o dveh mačkah. Med vašo odsotnostjo se bosta skupaj igrali in spali. Zagotavljamo vam, da dve mački pomenita dvojno zadovoljstvo in manj dela. Mačka bo med nami lahko 15 ali več let. Ne moremo je zavržiti, ko se nam okoliščine v življenju morda spremenijo. Mački ali psu lahko vedno ponudite dom in izbrano žival vzamete za novega družinskega člana. Žival posvojite iz zavetišča. Če pa

Slika 12: Pridružite se akciji »Pomagajmo žabicam čez cesto«.

Slika 5: Poškodovani muc Tomi

Slika 6: Mucka Lakšmi

jo že kupite, dobro preverite poreklo, spoznajte starše živali, preverite, koliko letno imajo legla, kar je tudi omejeno z Zakonom o zaščiti živali. Preprečite nelegalna legla in prodajo mladičev, tisti, ki s ukvarjanjem s tem, samice prepogosto parijo in trpinčijo do prezgodnjega konca.

Vsak mesec objavljamo članke v časopisih, revijah, pojavljamo se tudi v elektronskih medijih. Verjamemo, da lahko z ozaveščenjem pripomoremo k boljšim pogojem za življenje živali in posledično tudi k boljšemu okolju. Obiščete in spoznate nas lahko tudi na stojnici, ki jo občasno postavimo na tržnici v Medvodah.

Človek ne bo našel miru, dokler ne bo postal sočuten do vseh živih bitij. (Albert Schweitzer)

Prostovoljstvo je pomemben element naše družbe. Na svetu je prisotna

neenakomerna porazdelitev dobrin. Na eni strani je peščica, ki v svojih rokah drži bogastvo. Na drugi strani pa so milijoni in milijoni »navadnih« ljudi, ki se komaj prebijejo čez mesec. Prostovoljstvo je dobredelna možnost, da tisti, ki imajo več denarja, ali pa tisti, ki imajo samo večjo empatijo do soljudi in drugih živih bitij in morda sploh nimajo veliko materialnih dobrin, pač pa veliko srce, nesebično in prostovoljno pomagajo drugim, ki nimajo dovolj za preživetje ali so ranljivi iz nekih drugih razlogov. Lahko pomagamo ljudem v svojem okolju, v svoji bližini, lahko poskrbimo za živali brez odgovornih lastnikov, se trudimo ohranjati naravne dobrine, naravo. Dobro in prav je, da si vzamemo čas in naredimo tudi kaj dobrega za skupnost, za družbo, za soljudi, za ranljivejše od nas.

Kako človek sploh postane prostovoljec? Zakaj sem sama postala prostovoljka? Odgovor je težek in hkrati preprost. Nekega dne sem se odločila, da bom poskusila, in bilo mi je všeč. Od takrat naprej sem prostovoljno pomagala v Društvu prijateljev mladine Trbovlje, kjer sem pripravljala animacije in delavnice za otroke. Sedaj se pogosto prostovoljno priključim dejavnostim v Društvu Reks in Mila.

Razlogov, da sem postala prostovoljka, je več. Od tega, da koristno preživiš čas, da si aktiven, da lahko pomagaš tako ljudem kot živalim. S tem pridobiš izkušnje za življenje, v tebi se krepi občutek za odgovornost in delavnost. Prostovoljstvo ni hobi, je odgovorno in resno delo. Je način življenja. Biti prostovoljec na nek način pomeni tudi odrekanje se, saj moraš biti prisoten, ko te potrebujejo, ne le takrat, ko si to zaželiš sam. Ko vidiš, s kakšnimi majhnimi dejanji nekomu polepšaš dan, morda celo življenje, se počutiš koristnega. Spoznanje, da si nekaj

spremenil na bolje, te bogati in ti daje veselje in voljo za nadaljnje delo.

V Društvu Reks in Mila se trudimo izboljšati razmere z izvajanjem izobraževanja in delovanjem na terenu, predvsem zaradi lokalnih živali. Pogosto se potrudimo olajšati življenje tudi skrbnikom živali, če nam to dovolijo. Nekateri so veseli že klepeta in družbe. Drugi nas zavračajo. Naša velika želja je, da bi dejavnosti v lokalni skupnosti še bolj razširili. Pravkar poteka **akcija sterilizacij mačk in psov**, na katero smo zelo ponosni. Z veliko dobre volje in konstruktivnega sodelovanja jo skupaj z Občino Medvode in Veterinarsko ambulanto Tristo kosmatih iz Ljubljane izvajamo že drugo leto. Prvo leto smo oskrbeli okrog 200 živali. Občanom smo vsi sodelujoči v akciji zagotovili maksimalno možno podporo, tudi v obliki subvencij občine. Tako cena ni več izgovor za mladiče, ki tragično končajo. Na ta način steriliziramo večje število živali za manjšo ceno. Prihranimo občinski denar, ki mora biti po Zakonu o zaščiti živali namenjen živalim v vsaki občini. Zakon pa je treba izvajati. V razvitih državah, prijaznim ljudem in živalim, organizirajo dneve ali teden, ko vsi občani lahko prinesejo svoje živali in jih brezplačno sterilizirajo. Do te

točke osveščenosti imamo še veliko za postoriti. Želimo, da bi to akcijo sprejele tudi druge občine po Sloveniji. Nobeno živo bitje ne umira rado, še najmanj v trpljenju.

V društvu si zelo želimo in potrebujemo nove somišljenike, ki bi si prizadevali za boljšo družbo, za ohranjanje okolja za bodoče generacije in za dobrobit živali. Prispevali in videli smo že mnogo srečnih koncev. Tudi vi ste lahko del enega. Prijazno vabljeni med srčne ljude.

KJE NAS NAJDETE?

Facebook stran: Društvo Reks in Mila
Tel. številki: 070 326 447 in 031 391 056

Viri in literatura

Zakon o zaščiti živali : Uradni list RS, št. 98/99, 126/03, NPB1, 20/04 – UPB1, NPB2, 61/06 – ZDru-1, NPB3, 14/07, NPB4, 43/07 – UPB2, NPB5, 23/13, NPB6, 38/13 – UPB3 in NPB7

Pravilnik o zaščiti hišnih živali, Uradni list RS, št. 51/2009 z dne 03.07.2009
Furlan, M. Mačke so odlična družba, Pogled, priloga revije Ciciban, MK, marec 2017.

Zloženke Društva Reks in Mila, junij 2016.

Lara Prijatelj je dijakinja drugega letnika Gimnazije Vič. Napisala je raziskovalno nalogo s področja trajnostnega razvoja z naslovom Samooskrba ali uvožena hrana. Kot prostovoljka sodeluje v Društvu Reks in Mila ter v Društvu prijateljev mladine Trbovlje. Lara v prostem času rada bere, obiskuje Impro ligo – ŠILA, igra odbojko ter se sprošča ob poslušanju glasbe in igranju klavirja.